

LIITE Kh 20.10.2026

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2025 Kunnanhallituksen lausunto

Khall 20.10.2026

Viestintä ja hallinnon kehittäminen

Sähköistä asiointia tulee kehittää edelleen

- Asianhallinta: Dynasty 10.6 käyttöönotto 10/2026 lähtien
- Sähköisen asioinnin palvelu- ja asiointitarvekysely; 2027
- Tekoälyn hyödyntäminen Hailuodon kunnan palveluissa ja toiminnassa; liittyy myös Kuntaliiton tietosuojaselvityksen laadintaan 2027
- Suomi.fi viranomaispostin käyttöönotto; kustannusvaikutukset/jatkoaika hakemus ennen 31.12.2026

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien lisääminen

Hailuodon kunta on linjannut kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuudet KunL 410/2015 perustaisesti osaksi kunnan palveluja ja toimintaa.

Kunnan hallintosäännössä (2025) asia linjataan:

Muut toimielimet

11 § Lähidemokratiatoimikunta

Luku 2a

13 § Kunnan asukkaiden osallistumisoikeus

Kuntalain (410/2015, 5. luku) mukainen kunnan asukkaiden osallistumisoikeuden mukainen toiminta kuuluu kaikille Hailuodon kunnan toimielimille ja yksiköille.

14 § Vaikuttamistoimielimet

Hailuodon kunnan vaikuttamistoimielimiä ovat nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä elin keinoneuvosto.

Vuosittain laadittavan talousarvion toimintasuunnitelmaosiossa on ennakoon aukikirjattuna palvelualueiden vastuualueen keskeiset lakisääteiset kuulemiset ja valmisteluvaiheen suorat osallistumiset.

Lähidemokratiatoimikunnan ja vaikuttamistoimielinten esityslista-pöytäkirjat julkaistaan yleisessä tietoverkossa hailuoto.fi. Lisäksi tapauskohtaisista osallistumismahdollisuuksista tiedotetaan sekä sähköisesti että perinteisesti. Osallisuus ja vaikuttaminen on jatkuvasti kehitettävää toimintaa.

Kuntalaispalautteen keräämistä ja hyödyntämistä tulee tehdä säännöllisin väliajoin

Kunnalle voi antaa jatkuvasti palautetta ja kehittämis ehdotuksia; perinteisesti, sähköpostitse sekä suoraan palveluista ja toiminnasta vastaaville.

Huomioidaan kuntalaispalaute suositus käytännössä ja raportoidaan tuloksista osana toiminnan/talouden raportointia toimielimille.

Päätöksenteon avoimuutta ja saavutettavuutta tulee vahvistaa

Viranhaltijoiden päätökset ja toimielinten esityslista-pöytäkirjat julkaistaan yleisessä tietoverkossa hailuoto.fi -sivustolla. Toimielinten päätöksistä julkaistaan päätöstiedotteet. Päätösvaikutusten käyttöönottoa on kehitetty ja kehitetään.

Avoimen hallinnon periaatteet velvoittavat julkisen hallinnon, ja Hailuodon kunnan viranomaisia edistämään toimintansa läpinäkyvyyttä, tiedon saatavuutta ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksia

Väestökehitys

MDI väestöskenaario Keskeisimmät havainnot vuoteen 2045 ja 2050 mennessä

- Väestön voimakas keskittyminen: väestönkasvu keskittyy erittäin vahvasti vain suuriin kasvukeskuksiin sekä muutamaisiin Lapin kuntiin. Suomessa on yli 300 kuntaa, mutta vain noin 40 kunnassa väestön ennustetaan kasvavan vuoteen 2050 mennessä. Valtaosassa kuntia väki vähenee ja harvaan asutut alueet harvenevat entisestään. Ikärakenteen pysyvä muutos: Lasten ja kouluikäisten määrä vähenee rajusti koko maassa. Sen sijaan iäkkäiden, erityisesti yli 74- ja 84-vuotiaiden asuntokuntien määrä kasvaa voimakkaasti.
- Hailuodon väestö vähenee vuoteen 2050 -2,8%.
- Hailuodon väestöennuste vuoteen 2050 mennessä sisältää kaksi täysin vastakkaista skenaariota (MDI).
- Positiivinen skenaario (+27 %): Asukasmäärä voi kasvaa jopa 27 prosenttia, mikä tekee Hailuodosta Suomen suurimman skenaariomaiseron kunnan.
- Negatiivinen skenaario (-25 %): Asukasmäärä voi pudota noin neljänneksellä, jolloin kehitys jatkuu pienten kuntien perinteisenä hiipumisena.
- Hailuodon väestökehityksen eri osa-alueita ja kokonaisuutta seurataan reaaliaikaisesti Tilastokeskuksen vuosineljänneksittäin julkaistavista väestötiedoista.
- Väestökehityksen laaja-alaiset vaikutukset arvioidaan, kun kuntien Parlamentaarisen tulevaisuustyön (väesöt, talous, kuntien palvelulupaus) raportit ovat kuntien käytettävissä (12/2026, 2027)
- Asukashankinnan ja -markkinoinnin suunnitelma sisällytetään TA2027, TS2028-2029 toimintasuunnitelmaan.
- Asumisen kehittämistä ja tonttitarjontaa sekä ikääntyvän väestön asumis- ja palveluratkaisuja toteutetaan pitkäjänteisesti osana asemakaavojen käytännön toteuttamista.
- Sivistystoimialan palveluja on kehitetty jo useamman vuoden ajan ja kehitystyö jatkuu; varhaiskasvatus, perusopetus, kirjasto, liikunta-, nuoris- ja vapaa-aika sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Elinkeinot ja työllisyys

Yritysvaikutusten arviointi tulee ottaa osaksi päätöksentekoa

- Hailuodon kunta on laajentanut ja kehittää edelleen päätösvaikutusten arviointia.
- Kuntien päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnissa (EVA) tarkastellaan päätösten seurauksia neljän keskeisen pääosa-alueen eli näkökulman kautta. Kuntaliiton suosituksen mukaiset pääasialliset arviointialueet ja niiden sisältämät kohteet ovat:

1. Talous

- Kuntatalous: vaikutukset kunnan käyttötalouteen, investointitarpeisiin, tuloihin (kuten verotuvlot) ja pitkän aikavälin kustannuksiin.
- *Yritys- ja elinkeinovaikutukset (YVA/YRI)*: Miten päätös vaikuttaa paikallisten yritysten toimintaedellytyksiin, alueen vetovoimaan ja työllisyyteen.

2. Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset (kuntalaiset)

Hyvinvointi ja terveys, lapsivaikutukset (LAVA), sukupuolivaikutukset (SUVA), yhdenvertaisuus ja osallisuus:

3. Ympäristö

Ilmasto ja luonto, rakennettu ympäristö, elinympäristön terveellisyys:

4. Organisaatio ja henkilöstö

Henkilöstövaikutukset, toiminta ja johtaminen

Yhteistyötä Oulun seudun työllisyysalueen kanssa tulee tiivistää

Työllisyysalueen yhteistoimintaelimet, joissa Hailuodon kunnan edustus aktiivisena jäsenenä/toimijana mukana: työllisyysjaosto, johtoryhmä, työllisyyden ekosysteemikehittämisen ja -hankkeen työryhmät. Työllisyyttä ja elinkeinotoiminnan kehittämistä edistäviä toimenpiteitä on toimenpiteessä: työkokeilut/opinnollistaminen (pitkäaikaistyöttömyys), nuorten yrittäjyyden edistäminen kehittämis-/rahoitustoimenpitein.

Elinkeinoneuvosto ja kehittämishankkeet: neuvosto toimii ja kehittää toimintaansa aktiivisesti, Hailuodon elinkeinotoimijoiden yhteistyörakenteen ja tapojen kehittäminen, Kalajoen kaupungin ja Hailuodon kunnan tapahtuma- ja elämystalouden kehittämishanke.

Yhdyskuntarakentaminen ja asuminen

- Asuntotuotantoa seurataan tilastollisesti sekä asuntoyksiköittäin vuositasolla, osana kunnan tilinpäätöstä.
- Yhdyskuntarakentamisen ja asumisen edistäminen on keskeisimpiä kunnan pitkän aikavälin veto- ja pitovoimaprosesseja.
- Tonttituotannon kustannusvaikutuksia seurataan tarkasti osana kaavoitus- ja kunnallistekniikan suunnittelu- ja toteuttamiskustannuksia.

Ympäristöasiat

Kestävän matkailun periaatteita tulee kehittää

Saaristokulttuurin ja luonnonympäristön säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota

- Kestävän matkailun periaatteiden syventäminen ja kehittäminen Hailuodon kunnan matkailun lähtökohtana ja ohjaavana normistona sisällytetään TA2027 toimintasuunnitelmaan.
- Saaristokulttuurin ja luonnonympäristön säilyminen. Asiaan on kiinnitetty huomioita ennakoiden. Toteuttaminen sisällytetään TA2027 toimintasuunnitelmaan ja kuntakehittämisen korkea-asteysteistyöhön.
-

Vuoden 2024 arviointikertomukset aiheuttamat toimenpiteet

- Tavoitteiden mittareihin ja mittaamiseen on kiinnistetty huomiota. Mittareita kehitetään ja uudistetaan osana kuntastrategia 2026-2030 päivitystä ja kuntastrategian toiminnallistamista talousarvioon ja -suunnitelmiin vuosille 2027-2029 (mittaamisen reliabiliteetti ja validiteetti). Lähtötasot ja tavoitetasot määritetään. Erityistä huomiota kiinnitetään elinvoimatavoitteiden mittaamiseen.

Konserniohjauksen sekä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimushallinnan jaosto 17.3.2026 § 5 päätti, että sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjausasiakirja valmistellaan vuoden 2027 aikana, sen jälkeen kun konserniohje on päivitetty. Valmistelutyössä kiinnitetään huomiota sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiin osana Hallintosäännön (1.6.2025) mukaista talouden ja toiminnan raportointia.

Polttoaineen myynnin yhtiöittämisen selvittäminen, jos myyntiä on tarkoitus jatkaa. Polttoaineen liiketoiminnallisen toiminnan laajentuessa yhtiöittämisen vaikutukset kilpailuneutraliteettiin, riskienhallintaan ja talouden läpinäkyvyyteen tulee arvioida.

- Kunnanhallitus on käsitellyt asiaa 27.8.2026 § 203. Kunnanhallitus päätti jatkotoimena käynnistää polttoaineenmyyntisopimuksen kokonaisuuteen liittyvät keskustelut. Jatkotoimenpiteet vuoden 2026 ainana.

Konsernitilinpäätös

Kunnan konserniohjeen päivitys käynnistetään konsernijaoston kokouksessa 20.10.2026. Tarkastuslautakunnan esittämät selvitystarpeet tulevat aktiiviseen tarkasteluun ja toimenpiteisiin osana konserniohjeen päivitystä.

Hailuodon Vuokrakiinteistöt Oy on vielä osin valmisteluvaiheessa. Valmistelu saatetaan päätökseen 31.12.2026 mennessä kaikkien toimenpiteiden.

Henkilöstö

Sairauspoissaolojen syyt ovat terveystietoja. Terveystiedot eivät ole julkisia. Yksittäisiä tapauksia lukuunottamatta poissaolot aiheutuvat vuoden kierron flunssakausiin liittyen.

Omaehtoinen työkyvystä huolehtiminen ja kattava työterveyshuolto minimoivat henkilöstön sairauspoissaoloja.

Johdon ja esihenkilöiden strategisen työkykyjohtamisen koulutus edistää henkilöstön työhyvinvointia ja parantaa myös työn vaikuttavuutta ja tuloksia. Henkilöstökyselyjen tuloksia hyödynnetään systemaattisesti.

Kunnan henkilöstösuunnitelma laaditaan taloussuunnittelukausittain, eli talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille.

Kunnanhallitus

Strateginen johtaminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta; seuranta toteutuu osana talousarvion täytäntöönpanosuunnitelman mukaista toteuman arviointia

Kunnanhallits 10.2.2026 § 30

Talousarvion täytäntöönpano-ohje

Talousarvion toteuma raportoidaan kuukausittain kunnanhallitukselle ja kokousaikataulun mukaisesti valtuustolle. Raportointi toteutetaan web-raporteilla.

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan toimitelille neljännesvuosittain. Raportissa annetaan selvitys merkittävistä poikkeamista tavoitteiden toteutumisessa sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisessa.

Raportit kunnanhallitukselle annetaan kokouksissa:

- toukokuussa toteumasta 1.1.-31.3.2026
- elokuussa toteumasta 1.1.-31.5.2026
- lokakuussa toteumasta 1.1.-30.9.2026 ja
- joulukuussa tilinpäätösarviosta 2026.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028 Raportti talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta annetaan valtuustolle puolivuositilanteista 31.5.2026, ja 31.12.2025 (tilinpäätös). Sekä laajennettu raportti tilanteesta 30.9.2026.

Raportointiin sisältyy sisäisen valvonnan ja erityisesti riskienhallinnan toteumat koko kunta sekä palvelualueittain.

Hailuodon Vesihuolto Oy:n puolivuotisraportointi on toteutunut konserniohjeen mukaisesti. Raportti on painottunut suulliseen raportointiin sekä kirjallisiin aineistoihin.

Erillistä kiinteän yhteyden riskiarviointia ei ole laadittu. Saavutettavuuden paranemisen, liikennemäärien kasvun ja yleisen/liikenneturvallisuuden arviointi on huomioitu kunnan perustoiminnassa.

Kuntalaisvaikutusten osalta asia huomioidaan 2027 toteutettavassa Rikostentorjuntaneuvoston laajassa turvallisuuskyselyssä.

Avoimuuden kehittäminen päätöksenteossa

Viranhaltijoiden päätökset ja toimielinten esityslista-pöytäkirjat julkaistaan yleisessä tietoverkossa hailuoto.fi -sivustolla. Toimielinten päätöksistä julkaistaan päätöstiedotteet. Päätösvaikutusten käyttöönottoa on kehitetty ja kehitetään.

Avoimen hallinnon periaatteet velvoittavat julkisen hallinnon, ja Hailuodon kunnan viranomaisia edistämään toimintansa läpinäkyvyyttä, tiedon saatavuutta ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksia.

Avoimen hallinnon periaatteiden toteuttamisen kehittäminen on jatkuva prosessi, johon kunnat ja kuntien toimielimet julkisen hallinnon toimijoina ovat sitoutuneet.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Hailuodon kunnan ja hyvinvointialue Pohteen yhdyspintatyö ja eri yhteistyömuodot perustuvat hyvinvointialueen ja jokaisen alueen kunnan kanssa laadittuun/päivitettyyn ja Kuntaliiton ohjauksen mukaiseen strategiseen yhteistyösopimukseen, hyvinvointialueen järjestämisuunitelmaan 2027-2030 sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaan 2027-2030.

Hailuodon kunta osallistuu omien vastuiden osalta aktiivisesti kaikkeen sopimusperustaiseen ja muuhun kuntalaisten sote-palveluja ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä edistävään toimintaan.

Hailuodon kunnan vaikuttamistoimielimet ovat edustettuina hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimissä.

Kunta huomioi aktiivisesti uuteen 1.1.2027 voimaan astuvaan uuteen saaristolakiin sisältyvät saariston sote-palvelujen erityispiirteet ja tukipalvelujen erityistarpeet.

Kunta ja vanhus- ja vammaisneuvosto on seurannut aktiivisesti hyvinvointialueen tuottamien palvelujen vastaavuutta Hailuodon asukkaiden palvelutarpeeseen sekä suorittanut toimenpiteitä epäkohtien korjaamiseksi.

Sivistyspalvelut

VARHAISKASVATUS

Tarkastuslautakunnan suositukset ja kysymykset:

- Henkilökunnan pysyvyys
- Varhaiskasvatuksen tilatarpeet
- Lasten määrän kehitys
- Erityisen tuen tarpeet

Henkilöstö kolme varhaiskasvatuksen opettajaa, neljä lastenhoitajaa. Kaikilla tehtävään tarvittava pätevyys.

Kahdella lastenhoitajalla osa työaika. Vuoden sisäinen koulutus Valssi päättyi keväällä 2026, jatkuvaa sisäistä koulutusta ja osallistuminen alueen koulutuksiin.

Päiväkodissa hoidon tarve arkisin 6.30-18 ja painottuu enemmän iltapäivään

Päiväkodin tilat

Syksyllä 2026 mahdumme samaan päivälepotilaan kaikki päiväkodin lapset. Sitoo vähemmän henkilökuntaa, voimme pitää ryhmien tiimit ja opettajat viikoittaiset toimintasuunnitelmat sekä lapsikohtaiset varhaiskasvatus suunnitelmat.

Pienten puolen ns. pienestä huoneesta tehdään kahvihuone. Tilassa on vesipiste. Terveystarkastaja ohjeisti muun henkilökunnan vähäistä liikkumista jakokeittiön tiloissa jossa ollut mm. kahvinkeitto ja mikro. Entisestä kahvihuoneesta tulee Liikuntasihteerin ja Hyvinvointikoordinaattorin työtila, muutos lokakuun aikana.

Lasten määrän kehitys

26-27 on kaksi pientä ikäluokkaa vain 2 lasta molemmissa esikouluun ja kouluun, 28-29 ikäluokat kasvavat ja näinä vuosina aloittaa kaksi viiden lapsen ikäluokkaa. Lapsimäärä kasvaa koko päiväkodissa 2027, 4 lapsen verran.

Syksyllä 26 aloitti koulun neljä lasta, syksyn aikana aloittaa 5-6 uutta lasta, joista neljä on jo aloittanut päiväkodissa. Keväällä tulossa 1-3 lasta lisää. Koska 2027 syksyllä kouluun siirtyy 2 oppilasta ja vain 2 lasta aloittaa myös esikoulun, ollaan **suunniteltu** yhteistyössä koulun kanssa että myös Esikoulu siirtyy koulun alaisuuteen.

Samalla koulun iltapäiväkerho siirtyy syksyllä 2027 päiväkodin alaisuuteen.

Erityinen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on siirtynyt omiin tehtäviinsä koulun puolelta päiväkotiin ja toimii isojen ryhmän opettajana. Vaikka lapsimäärä on pienentynyt vuodesta 2023-26 noin puolella 40-20, on Erityisen tuen tarvitsevia lapsia saman verran eli suhteellisesti enemmän.

Kaikki päiväkodin lapset saavat Erityisopettajan palveluita joka on iso muutos parempaan.

Perusopetus

Pienenevät ikäluokat vaikuttavat tulevaisuudessa sivistyspalvelujen järjestämiseen:

- syksystä 2027 esiopetusoppilaat yhdistetään koulun 1-2-luokaan

1. Opetuksen laadun arviointia tulee kehittää (tarkastuslautakunnan suositus)

Perusopetus:

- Vuosittain seurattavat kokonaisuudet:

Arvioitava kokonaisuus	Seurattava tieto	Arvioinnin toteutus
Oppimistulokset	Keskeisten oppiaineiden oppimistulokset ja osaamisen kehittyminen	Koulun omat arvionnit ja valtakunnalliset arvionnit
Oppimisen tuki	Tuen tarpeet, tuen toteutuminen ja vaikuttavuus	Opettajien ja erityisopetuksen arviointi
Poissaolot	Poissaolojen määrä ja kehitys	Wilma-/koulun seurantatiedot
Oppilaiden hyvinvointi	Koulumotivaatio, turvallisuus, viihtyminen ja kouluyhteisöön kuuluminen	Oppilaskyselyt ja muut hyvinvointia koskevat arvionnit
Huoltajien kokemukset	Huoltajien näkemykset opetuksesta, yhteistyöstä ja koulun toiminnasta	Säännöllinen huoltajakysely
Henkilöstön näkemykset	Opetuksen edellytykset, työrauha, resurssit ja yhteistyö	Henkilöstön arviointi/keskustelut
Opetuksen toteutuminen	Opetussuunnitelman tavoitteiden toteutuminen ja opetuksen järjestämisen toimivuus	Rehtorin ja opettajien arviointi
Kehittämistoimenpiteet	Mitä arvioinnin perusteella on päätetty kehittää ja ovatko toimenpiteet vaikuttaneet	Kehittämistoimien seuranta

2. Digitaaliset oppimisympäristöjen kehittämistä tulee jatkaa

- esitetty TA 2027 määrärahaa luokkien laitteistojen uusimiseen
- oppilaskäyttöön on tilattu tablet tietokoneet v. 2025
- uusittu oppilaskäytössä olevat tietokoneet v. 2025.

3. Koulukiinteistöjen kuntoa tulee seurata pitkäjänteisesti

- esitetty koulukeskuksen maalaukset v. 2026

KULTTUURI-, LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT

Tarkastuslautakunnan huomiot:

- Harrastus- ja vapaa-ajanpalvelut tukivat kuntalaisten hyvinvointia
- Yhdistystoiminnan merkitys oli kunnassa suuri
- Nuorten osallistumismahdollisuuksia on pyritty vahvistamaan

Tarkastuslautakunnan suositukset:

- Nuorten osallisuutta päätöksenteossa tulee lisätä:
 - >nuorisovaltuusto on kunnan nuorten äänitorvi, joka järjestää kyselyitä nuorille esim. koululla
 - >nuva antaa tarvittaessa ja pyydettyä lausuntoja mm. lapsia ja nuoria koskeissa asioissa
 - >nuorisovaltuusto tekee lapsia ja nuoria koskevia aloitteita
- Yhdistysten toimintaedellytyksiä tulee tukea:
 - >kunta kokoaa yhdistykset koolle 2 krt /vuodessa, tarvittaessa useamminkin
 - > paikallisia yhdistyksiä tuetaan perustoiminta- ja kerta-avustusten muodossa
 - >yhdistykset voivat käyttää kunnan tiloja maksutta
 - >yhdistykset voivat viestiä maksutta kunnan viestintäkanavissa
- Liikunta- ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta tulee kehittää:
 - >kaikki liikuntatoimen järjestämät toiminnot ovat matalan kynnyksen toimintaa, kaikille avoimia ja pääsääntöisesti esteettömiä
 - >kunnan liikuntatoimi tiedottaa toiminnastansa kuntatiedotteen ja kunnan omien nettisivujen lisäksi somessa ja ilmoitustauluilla
 - >liikuntatoimi järjestää toimintaa pääasiassa senioreille, työikäisille on järjestetty yleisiä liikuntavuoroja
 - >kaikkien ihmisten pääseminen liikuntatoimen tapahtumiin on haasteellista